

Visie op visie wordt rondgestrooid over het Heuvelland. Maar wie houdt het overzicht? Wie zet echte actie in gang? Een collectief start nu een beweging van onderop. Doel: een radicaal andere aanpak van het landschap.

Jonathan Wanders, Rob Frijnts, Stefan en Julie Lemlijn (v.l.n.r.) FOTO MITCHELL GIEBELS

Landschap terug naar basis

Marc Heusschen en Jonathan Wanders zien zichzelf als regisseurs van een toekomstvisie voor het Heuvelland. Een drastisch andere aanpak, van onderop, waar ze zich zeven jaar voor willen inzetten. „Zo lang heeft een ecosysteem nodig om zich van kunstmest te bevrijden. Dan krijg je een heel dikke vruchtbare laag. Je kunt dan kleinschaliger opereren, hebt minder landbouwgrond nodig. Elk dorp wordt min of meer zelfvoorzienend.” De huidige regels zijn vaak slecht voor de natuur. Boomkweker Rob Frijnts uit Groot-Weldden: „De landbouw is door Europa overgeleverd aan grootschaligheid. We hebben veel te grote landbouwvoertuigen voor de weggetjes in dit landschap. Om boeren weer zelf de regie te geven, moet de hele politiek op z'n kop. Het kan, want de problemen schreeuwen erom.” Terug naar de oorsprong, kortom. „Erosie heeft ons dalenland-

schap gevormd”, zegt Heusschen. „Stop het met beton dichten van de droogdalen, geef het landschap de ruimte om het water zelf te dicteren. Zo ontstaan grote ruwe gebieden, zones van minstens honderden meters breed, met een hoge natuurwaarde en meer diversiteit.” De provincie wil in Limburg een miljoen bomen planten. „Wij stellen: zet ze niet zo maar neer, maar geef ze functie en betekenis. Deze ‘mantelzones’ van dorp en stad vormen meteen de aanzet voor een diverser landschap.” Dit heeft ook consequenties voor de bebouwing. „Laat corporaties van bewoners wonen in oude boerderijen, in plaats van nieuwbouwwijken. Vanuit het landschap ontstaan veel meer functies met een economisch verdienmodel.” Heusschen: „Om te laten zien dat onze duurzame diversiteitsvisie ook daadwerkelijk economisch rendabel is, moeten er voorbeeldprojecten komen.”

Een stel dat daar graag mee aan de slag wil, is Stefan en Julie Lemlijn uit Sint-Geertruid. Zij bestieren een melkveehouderij met 120 koeien, een B&B met appartementen en Julie is daarnaast binnenhuisarchitecte. De Lemlijns ontvangen veel mensen uit steden die ze meteen in contact brengen met de natuur. Julie: „Dat inspireert hen enorm.” Volgens Stefan is de honderdjarige familie kennis van de Lemlijns ondergeschikt geworden aan allerlei regels. „De grond kan voor duizenden jaren CO₂ bufferen en de waterhuishouding regelen. Als er geen vlaktes vol grasland zijn, maar een mix met ook kruiden, bomen, struiken. Kruidenmengsels kunnen in zeven jaar tijd de rol van kunstmest overnemen. In die fase hebben we financiële hulp nodig.” Heusschen: „Stop met dat failliete systeem van heggetjes onderhouden, zet het provinciaal Landschapsfonds hier voor in.”